

Brand på Överskottsbolaget i Vällingby den 1 september 2009

Överskottsbolaget (ÖoB) i Vällingby med adress Jämtlandsgatan 153 är ett inköpsställe med ett varusortiment som innehåller cirka 15 000 olika artikelvarianter med tonvikt på hygien, kemisk-tekniska artiklar, verktyg, maskiner, husgeråd, fritidsartiklar, ridsport, textilier, förpackade matvaror och konfektyr.

ÖoB är idag ett av Sveriges ledande lågprisföretag och har funnits på marknaden i över 40 år, bl.a. under marknadsnamnet FFV-Överskott. ÖoB har f.n. 83 varuhus runt om i landet och omsätter totalt cirka 3 miljarder kronor. Fler etableringar planeras. ÖoB sysselsätter idag cirka 1300 personer och ingår i Runsvengruppen AB i Skänninge.

Tisdagen den 1 september 2009 vid 18-tiden upptäcker en anställd att det strömmar ut vatten under den stängda branddörren till varuhusets lager för brandfarliga varor. Personen känner också en lukt av brandrök. Rummet för lagring av brandfarlig vara ligger nära företagets varuintag. Personen förstår då att det sannolikt brinner i det brandavskiljda rummet som också bekräftas av att man fått en larmindikering i den interna larmtablån placerad i varuhusets kontor.

Larmet tas emot av larmoperatörerna ca 18.18. Då man redan då fick information om att det är en befarad brand i varuhusets lager för brandfarlig vara larmas räddningstjänstenheter från flera stationer (Stockholm, Lidingö och Solna/Sundbyberg). Den först anlända styrkan kunde redan när de anlände till platsen (runt 18.26) konstatera att byggnadens sprinklersystem hade aktiverats och kontrollerat branden. Enligt Peter Wignerhag, stabsbefäl på Vällingbystationen så ”Behövde vi bara gå in och konstatera att branden i lagret för den brandfarliga varan redan var släckt av två aktiverade sprinklerhuvuden”.

Bild 1. Butiken på Vällingby

Bild 2. Interiörbild

Larm till Räddningstjänsten

Varuhusets egen personal larmar via 112 SOS Alarm 18.17.34 och meddelar att man befärrar att en brand har uppstått inne i lagret för brandfarlig vara. Enligt larmcentralens rutiner vid en här typen av händelse dras Stort larm på flera stationer (Stockholm, Lidingö och Solna/Sundbyberg).

Vid ankomsten till brandplatsen ca 10 minuter senare spärras Jämtlandsgatan av utanför varuhuset då man befärrar att det kan vara en brand i kemiska produkter. Totalt utgår därför 10 räddningsfordon och 22 räddningspersonal från de larmade stationerna.

Den första styrkan möts av Överskottsbolagets personal som upplyser om att de observerar rök och vatten genom branddörren på **bild 3 & 4**. Olika slag av produkter förvaras i detta brandtekniskt avskiljda rum. Takhöjden är ca 3.5 meter i detta rum.

Bild 3. Lager för brandfarlig vara

Bild 4. Öppna dörrar till lagret

Kortfattad resumé

Överskottsbolaget i Vällingby var fortfarande öppet för kunder då branden startade. Branden i lagret för brandfarlig vara konstaterades vara släckt vid den första rökdykarinsatsen. I rummet förvarades olika brandfarliga produkter (bild 5 – 7).

Bild 5. Kartonger med brandfarlig vara

Bild 6. Lacknafta

Bild 7. Karburatorsprit

Insatsen avslutades efter ca 1 timme och 54 minuter.

Det är troligt att branden startade i en större plastbehållare för färgavfall sannolikt orsakat av självantändning (Bild 8). Behållaren saknade lock vid detta tillfälle. Rummet som var ca 20 m² skyddades av två sprinklerhuvuden som båda aktiverades vid branden (Bild 9). Skadorna blev begränsade i rummet och i princip obegränsade utanför rummet.

Bild 8. Behållaren där branden startade

Bild 9. Behållare & sprinklerhuvud

Räddningstjänsten kunde tidigt stänga av vattenförsörjningen till sprinkleranläggningen. Varuhuset öppnade igen på f.m. dagen efter branden utan avbrott. Redan på kvällen igångsattes restvärdesarbeten för att rengöra rummet från restvattnet och för att återställa sprinkleranläggningen.

Data om anläggningen.

Varuhuset har sin verksamhet fördelat i två våningar i öppen förbindelse med varandra. Den totala ytan är ca 5 200 m². Båda planen och samtliga ytor är sprinklade.

Sprinkleranläggningen försörjs med kommunalt vatten. Systemet har en mindre elektrisk tryckförhöjningspump installerad. Vi saknar övriga data om anläggningen.

Installationen har tre våtrörlarmventiler.

Allvarliga brister i anläggningens service och underhåll

Då jag vid mitt besök på anläggningen efter branden uppmärksammat brister i fastighetens skötsel av sprinkleranläggningen, vilka jag inte anser mig kunna blunda för, trots att sprinklersystemet fungerade vid det tillfället, vill jag nämna detta i den här rapporten. Bristerna är lätta att konstatera vid ett besök i sprinklercentralen. Överskottsbolaget ansvarar inte för sprinklersystemets skötsel och underhåll, då de är hyresgäster i fastigheten. Undertecknad saknar kännedom om vem som är fastighetsägare.

Sprinklercentralen är ”skyddad” av nätväggar i byggnadens nedre plan och tyvärr bristfälligt underhållen. Nätväggarna skadade på flera ställen, sannolikt orsakade av parkerade fordon i detta plan, och nätdörren till centralen är mycket svår att överhuvudtaget öppna. Röda lampor lyser i centralen och indikerar att anläggningen snarast bör kontrolleras. Anläggningen är inte ansluten till SOS Alarm - skälen till detta är okänt för undertecknad - vilket skulle ha inneburit att en brand som denna, aldrig hade uppmärksamats under de tider som Överskottsbolaget hålls stängd.

Service och annat underhåll är mycket bristfälligt och servicebok saknas helt i sprinklercentralen.

Slutsatser

Detta är ytterligare ett exempel på att sprinkler är effektivt och även i det här fallet kunde hela varuhuset åter öppnas för kunderna helt utan avbrott dagen efter branden. Det är nog ingen överdrift att hävda att utan sprinkler i byggnaden så hade brandskadorna kunnat bli mycket omfattande med svåra avbrottskonsekvenser för Överskottsbolaget, liksom friställande av personal.

Städning och vattensanering startade omgående redan den 1 september.

Vi rekommenderar starkt att fastighetsägaren snarast löser frågan om sprinkleranläggningens service och underhåll. Vi rekommenderar också att anläggningen snarast revisionsbesiktigas för att kunna fastställa anläggningens tekniska status och att detta sedan utförs årligen. **En särskild tillsyn från Storstockholms brandförsvaret kanske kan vara på sin plats?**

Gösta Holmstedt
070-878 77 90

gosta.holmstedt@sprinklerframjandet.se